

TÄHEKE NR.3 1986

ISSN 0134-2266

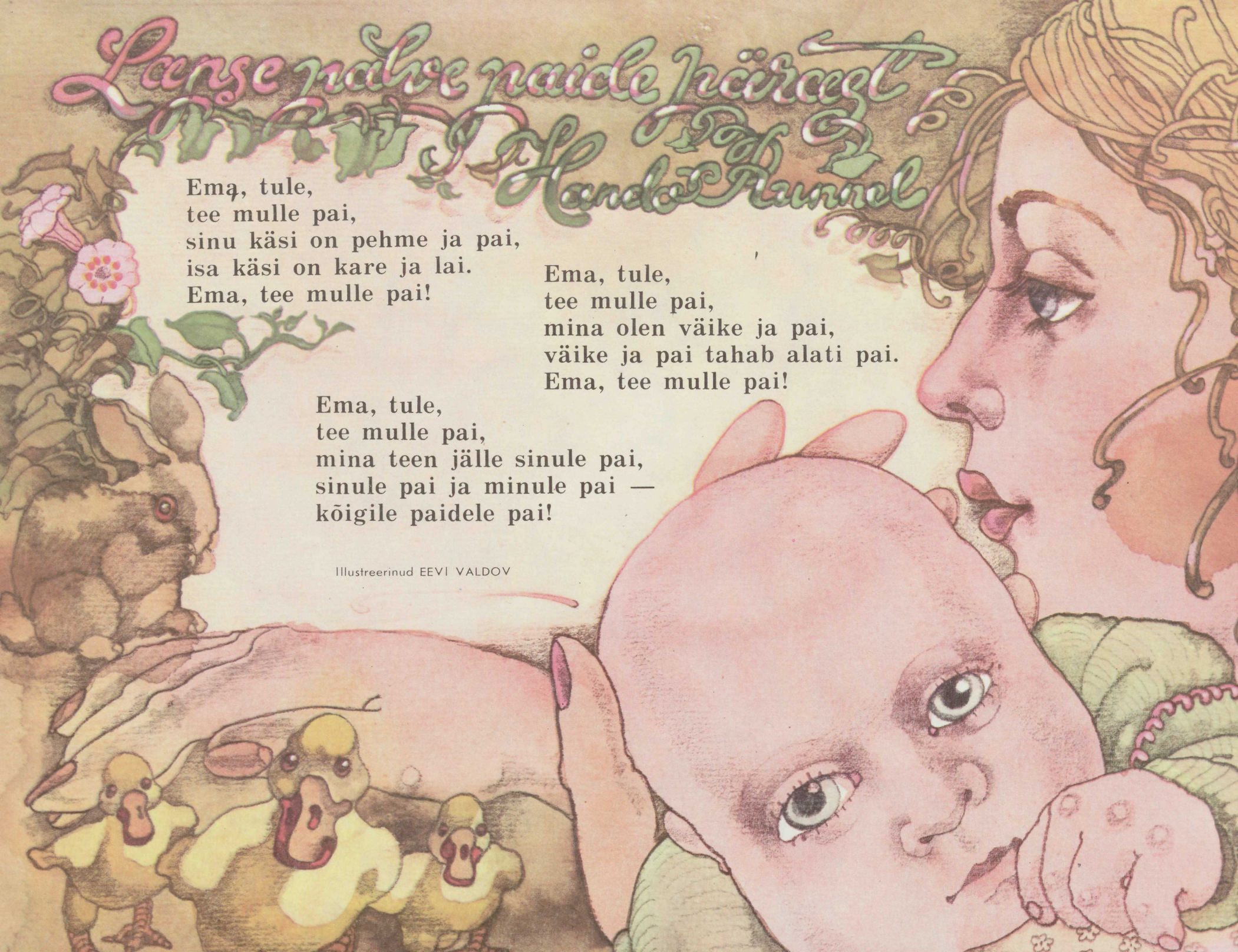
Lapse naine naine naine Lapse naine naine naine Lapse naine naine naine

Emä, tule,
tee mulle pai,
sinu käsi on pehme ja pai,
isa käsi on kare ja lai.
Emä, tee mulle pai!

Emä, tule,
tee mulle pai,
mina olen väike ja pai,
väike ja pai tahab alati pai.
Emä, tee mulle pai!

Emä, tule,
tee mulle pai,
mina teen jälle sinule pai,
sinule pai ja minule pai —
kõigile paidele pai!

Illustreerinud EEVI VALDOV

Kuulas, tähistada naistepäeva

Ma
Jaan
Rannap

Ainult poistele

Sellele tuleb juba eelmisel õhtul mõelda. Juba magama minnes peab sul järgmise päeva tähtsus meeles olema, nii et sa riidest lahti võttes ei jäta oma rõivaid kuhu juhtub, vaid sead need korralikult voodi ette tooli peale. Muidu võib minna nii nagu sellel poisil, kes emale hommikul õnne soovimise asemel hüüdis: «Kus mu sukkpüksid on?»

Ja:

«Kes mu teise sussi on ära tassinud?»

Ja:

«Pluusi pole mitte kuskil!»

Ning laialipillatud rõivaid sedaviisi taga nõudes hoopis ära unustas, mis tähtis päev on alanud. Ei, sina sea juba õhtul järgmiseks hommikuks kõik valmis ja tõuse siis, kui see hommik käes, vaikselt voodist.

Vaikselt mine ka silmi pesema. Päeva erakordsust arvestades ära unusta kõrva ja kaela märjaks tegemata. Sukkpüksid tõmba niiviisi jalga, et talla alla mügarat ei jää. Selleks tuleb sääred hästi sirgeks sikutada. Pluusil pane kõik nõöbid kinni. Kõige parem on alumisest nõöbist alustada ja järjest ülespoole tõusta, siis ei tule nõöbiaukudest puudu. Mis veel? Juuksed muidugi! See on ükskõik, kas kammid neid parema või vasaku käega, peasi, et siledaks saavad.

Nüüd oledki niikaugel, et võid ema voodi juurde joosta ja «rõõmsat naistepäeva» soovida. Võib muidugi juhtuda, et ema on vahepeal üles ärganud ja voodist tõusnud. Võib koguni nii minna, et ta oli üleval juba enne, kui sina ärkasid. Aga sellest pole midagi. Siis sa soovid «rõõmsat naistepäeva» kõõgis või kuskil mujal.

Kuule, mis sulle muret teeb? Mida sa küsid? Ah kingitus!

Kulla mees! Kas saab emale üldse olla paremat kinki kui pikk pai pojalt, kes on ise end pesnud, ise riidesse pannud ja ise pea siledaks kamminud.

Esimesed lapsed toob buss kohale kell pool kaheksa. Õpetaja Kaja Kasemaa juba ootab. Ees on pikk koolipäev. Et seda reipalt alustada, hüüab õpetaja: «Võimlema! Võimlema!» Tehakse kükke ja sirutusi, painutusi ja vibutusi. Näe, tuju saigi heaks! Nüüd võivad tunnid alata.

«Missugused tunnid teil koolis on!» küsime lastelt.

«Emakeel, matemaatika, kehaline kasvatus, laulmine, meisterdamine, joonistamine, looduse õppimine...» öeldakse läbisegi.

«Muinasjutu- ja näidenditund, mängu- ja tantsutund,» lisatakse juurde.

«Aga vahetunnid, söögitunnid ja magamistund?»

«Need on muidugi ka,» naeravad lapsed. «Need on igal koolipäeval.

Emakeele tunnis õpitakse lugema. Nagu ikka tuleb enne tähed ja häälikud selgeks saada. 0-klassi lapsed teavad juba, et on täis- ja kaashäälikud. Ja et mõnda kaashäälikut kutsutakse hoopis sulghäälikuks. Täishäälikute tundmine on lihtne, neid saab pikalt hõigata. Laulda võib neid ka. Sulghääliku ütlemisel tuleb jälle õhku käe peale. Proovi öelda K, P, T.

Lugemiseks otsitakse «Karu-aabitsast» jutt «Siili viil». Õpetaja tuletab meelde, et luge-

0-klassis

des tuleb vaadata sedagi, mis märk lause lõpus on. Kui on küsimärk, siis peab ka küsima. «Nüüd lugesite küll ilmekalt,» kiidab õpetaja lapsi. Matemaatikatunnis tuleb tege- mist numbritega ühest küm- neni. Õpetaja teab, et kõige rohkem on vigureid täis num- ber 5. See ei taha ilus tulla. Aljoša arvab, et viit peaks alustama sabast. Koos korra- takse siiski: kriips alla, ümmar- gone kere ja lõpuks saba.

Kirjutamiseks on vaja sõrmed hästi soojaks teha. See käib nii, et põial tervitab korda- mööda kõiki sõrmi. Veel mõo- detakse käe pikkust. Kõik pa- nevad parema käe pöidla va- sakule õlale ja sirutavad välja esimese sõrme. Siis hüppab põial sõrme juurde, sõrm jälle edasi, põial juurde... «Selle sõrmesammu nimi on vaks. Mitu vaksa te oma käsi- varre pikkuseks saite!» tahab õpetaja teada. Üks naljamees

sai kümme. Proovi sina ka. Kui pikk sinu käsi on!

Algul maalikse numbroid harjutuslehele, seejärel vihi- kusse. Äkki hakkab õpetaja vaikselt laulma: «Püüa pare- mini kirjutada!» See on õpe- taja väike trikk. Lauldes antud käsklust pannakse ju rohkem tähele.

«Vahel õpetaja kükitab. Siis ta vaatab, kuidas meie jalad on. Kirjutamisel peavad need olema täistallaga maas,» tea- vad lapsed.

Koolimaja asub vanas pargis, sealsamas on ka kooliaed. Klassiaknast paistab tiik.

«Tiigil elavad sinikaelad,» ju- tustavad lapsed. «Talvel viime neile toitu.» Kaunis kooliüm- bus on Kiltsi laste looduse aabits. Siin õpitakse tundma puid ja põõsaid, lilli ja roht- taimi, linde ja putukaid. Esi- mesed loodusetunnid ei lähe vist kellelgi meelest. Algul uuriti porgandit peenral, pä- rast klassis, siis joonistati ja lõpuks söödi ära.

Õpetaja Kasemaa tunneb ja armastab loodust. Ta tahab, et lapsedki koduümbrust ja loodust armastama õpiksid. Algab suur vahetund.

«Õpetaja, kas te ei tulegi suu- safama?» kutsuvad lapsed.

«Kohe,» vastab õpetaja ja juba lähebki.

Kiltsi 8-kl. koolis käisid ELJU MARDI ja REIN PAAVO

Mida rääkis Mahmud

Ma olen esimese klassi poiss. Minu kool asub Aserbaidžaanis Bakuu linnas. Kooli akendest pais-tavad Kaspia meri ja mäed linna servas. Päris meie klassi akna

all kasvab kõrge oliivipuu ja kevadel löövad haljendama viina-marjaväädid.

Aga mul on teine kool veel. See on malekool, kus muid tunde polegi, on ainult maletunnid. Sinna ruffan koos tähekesega kaks korda nädalas. Olen tähekesese komandör.

Malelaua ja malendid kinkis mulle vanaisa. Esimesed malekäigud õpetas ka tema. Siis aga ütles: «Poiss, kevadeks olgu mäng selge! Kellega ma muidu maletan.» Tulingi malekooli. Et oleks jul-

gem, kutsusin oma tähekesese kaasa. Alustasime siin kõik päris algusest. Keegi ei ole veel pooleli jätnud. Tihtilugu teeme malekoondusi ja õpetame teisi oma klassi poisse-tüdrukuid.

Malekoolis õpetab meid treener. Ta annab lahendamiseks ülesandeid. Tuleb istuda paarikaupa ruuduliste laudade taga ja muudkui mõelda. Kuid meie ei saa ju hetkegi paigal püsida. Meie süsimustad pead ja tumepruunid

silmad välguvad kord ühe, kord teise malelaua juurest. Aina uurime üksteise malekäike, vahel jookseme niisama ka. Treener peab ühtelugu meelde tuletama, et male nõuab püsivust.

«Garri Kasparov küll maletundi-

des niimoodi ringi ei lipanud,» manitseb treener.

Garri Kasparov on praegu maailma parim maletaja. Ta on maailmameister ja meile kõigile suur

eeskuju. Alustas ju temagi maletajateed meie kodulinna Bakuu pioneeride paleest.

Nüüd on Aserbaidžaanis juba kümnekond aastat malekoolid, sest pioneerimajadesse ei mahtunud kõik huvilised enam ära. Malekoole on nii maal kui lin-

nas. Kõik soovijad võivad nendesse enne või pärast koolitunde tulla. Isegi koolieelikud käivad. Maleaasta algab septembris ja lõpeb mais. Kes aga aastaga midagi juurde ei õpi, see jääb nimekirjast välja.

Meie treener ütles ükskord, et oleme juba päris nutikad maletajad. Oleme natuke tõsisemad ka. Kindlasti saavad kevadel meist kõigist minu vanaisale väärt

mängukaaslased. Tahaksin väga teda võita.

Igal aastal sõidavad meie malekooli tublimad Tallinna turniirile. Kindlasti tulen kord minagi. Siis räägime edasi.

Mahmudil käis külas
AGNES JÜRGENS

OTT ARDER Lumemõistatus

LUMEST, MIS EI HAKKA KOKKU,
EI SAA PALLI EGA KAKKU.
EGA EI SAA LUMEMEEST
TEHA NÄITEKS LIHTSALT VEEST.
TEGIN SULALUMEST PALLID,
LOPERGUSED, VALKJASHALLID.

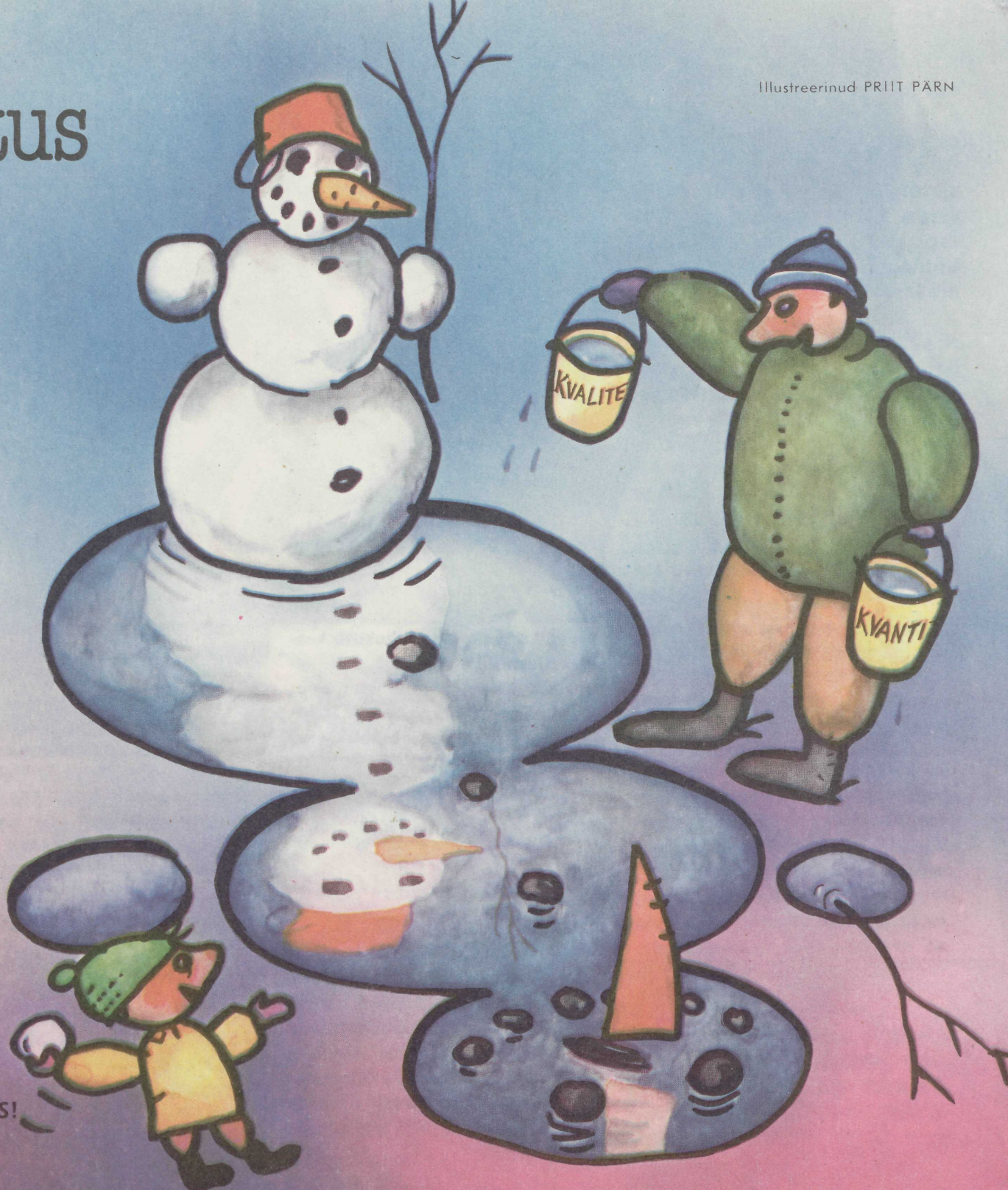
PÄIKE PAISTAB, AKNAST VAATAN.
MÖTTEID MÖLGUTAN JA OOTAN.
HOMSEKS MINU PALLIKESED
KÕIK ON TIBATILLUKESED.
ÜKS PROBLEEM MIND PIINAB VISALT,
KÜSIN KOJUTULNUD ISALT:

«KUIDAS LUMEMEEST KA TEEKS,
TEMA SULAB IKKA VEEKS.
MIKS SIIS TEHA AINULT VEEST
VÕIMATU ON LUMEMEEST!»

ISA SILUB KARVU KUKLALT,
RÄÄGIB VAIKSELT, VEIDI NUKRALT
KVANTITEEDIST, KVALITEEDIST,
JOOKE TEED JA SÖÖME KEEDIST.

Kevad

LAGUNEVAD TALVE JÄISED TEED.
KERGE HINGUS. VULISEVAD VEED.
MUHELEB VANA JA IMESTAB LAPS —
ILM LÄHEB SOOJAKS, PÄEV PIKEMAKS!

Suure suuga purk

MART HELME

KELDRISSE OLII MOOSE, KOMPOTTE JA MUUD HEAD-PAREMAT TÄIS PURKIDE VAHELE SATTUNUD ÜKS, MILLES POLNUD MIDAGI. SEE SEISIS SEAL JA NAERIS TEISI. KÜLL OLID NOOD TEMA MEELEST IKKA LOLLID. LASID OMA KÕHUD KRAAMI TÄIS TOPPIDA NING SEISID JA OOTASID SIIS KANNATLIKULT, KUNI NÄLJASTE KÄED JA SUUD NEED UUESTI TÜHJAKS TEEVAD.

«EI-EI, SEE ON TERVIKKAHJUSTAV,» TAVATSES TA IKKA ÕELDA. «JUHTUB MÕNI HOOLETU SU KUUMALE PLIIDISERVALE VÕI AKNALAUALE PAKASE KÄTTE JÄTMA JA ONGI — PRÖKS! — PRAGU SEES. EI-EI, MINA ENDAGA NIIMOODI TEHA EI LASE!»

EKS LEIDUNUD TÄIS PURKIDE HULGAS KÜLLALT NEID, KES SELLE JUTUGA PÄRI OLID, AGA NAD OHKASID AINULT: MIS MEIE, VÄETID, KA TEHA SAAME.

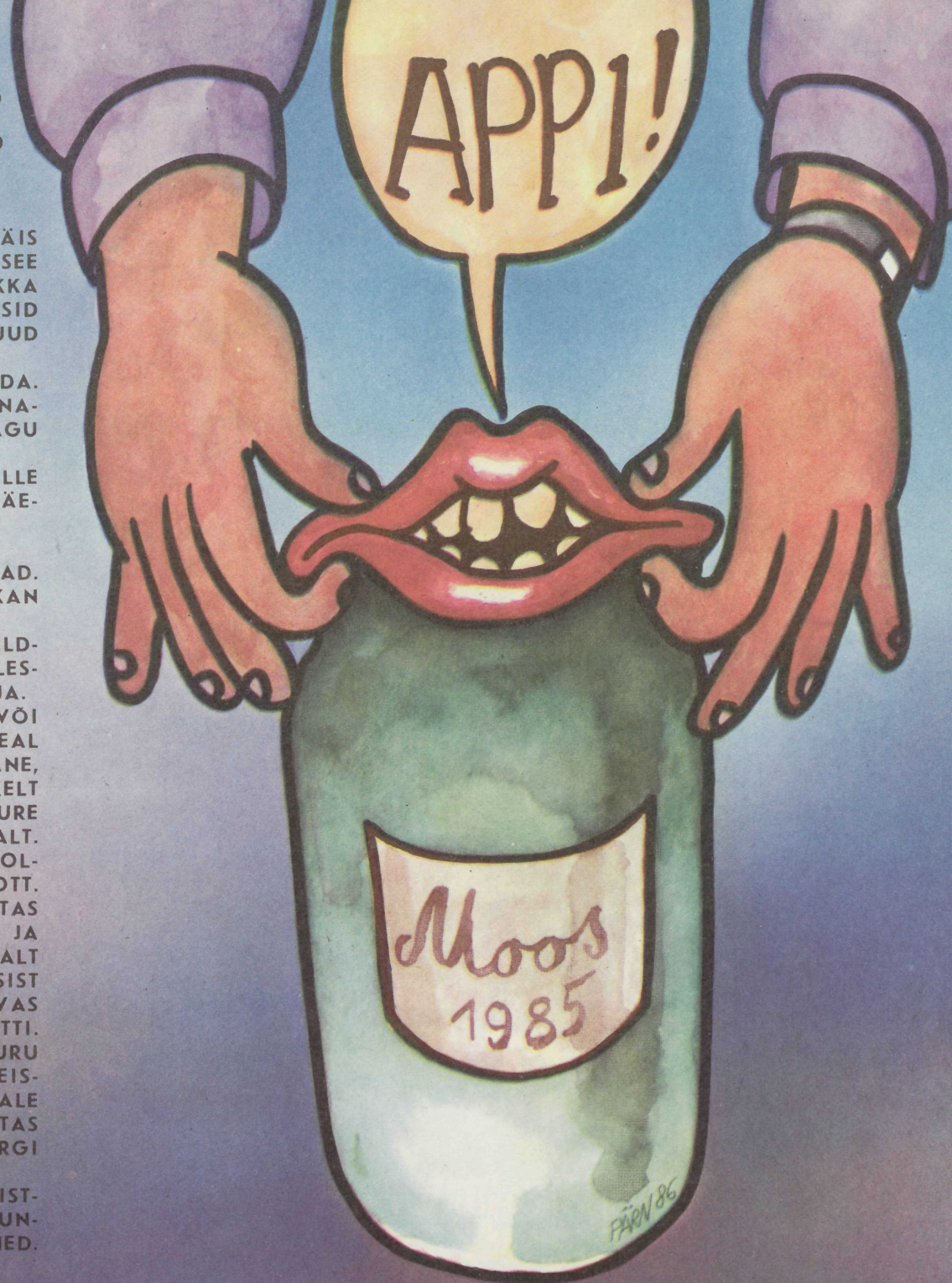
KANGUST TÄIS SUGULANE KIITLES AGA EDASI:

«NOH, NAD VÕIVAD JU MINUGA PROOVI TEHA, ISE KAHETSEVAD. PLEKIST KAAS MULLE PEALE EI LÄHE, PLASTMASSIST KATTE VISKAN JUBA PAARI TUNNI PÄRAST MAHA.»

NII OLIGI. KUI PURK TALVEVARUDE VALMISTAMISE AJAL KELDRIST LEITI JA ÜLES KÕOKI VIIDI, KIRUS PEREISA, KELLE ÜLESANDEKS OLII ANUMATE KAANETAMINE, SELLE NÕU MAA PÕHJA.

«KÜLL ON SUURE SUUGA TEGELANE,» PAHANDAS TA. «KISU VÕI KÜÜNED TAGURPIDI, MITTE EI SAA KAAANT PEALE.» NII TA SEAL KIRUS JA NII TA SEAL KISKUS, KUNI LÕPUKS SIISKI LEIDIS KAANE, MIS PURGILE PEALE LÄKS. KAUAKS! JUBA ÕÖSEL, KUI VÄRSKELT TÄIDETUD PURGID JÄLLE KELDRIRIIULIL REAS SEISID, VÕTTIS SUURE SUUGA SELL JÕU KOKKU JA — PLOPS! — VISKAS KAANE PEALT. SIINKOHAL TULEB ÕELDA MIDAGI, MILLEST SENI JUTTU POLE OLNUD: MÕNIKORD KÄIS KELDRI LUUSIMAS NAABERMAJA ROTT. NÜÜDKI TULI TA UUSI TALVEVARUSID UUDISTAMA. JA AVASTAS MUIDUGI KOHE KAANETA PURGI. ROTT NUUSUTAS PURKI SIIT JA SEAL, PISTIS NINA PÄRIS MOOSI SISSE JA HAKKAS SIIS ISUKALT SÕOMA. OLII MAITSEV KÜLL! TA OLII TUBLI VEERANDI MOOSIST JUBA NAHKA PANNUD, KUI KEEGI KORRAGA KELDRIUKSE AVAS JA LAE ALL LAMBI PÕLEMA PLÖKSATAS. VALGUS EHMATAS ROTTI. KIBEKÄHKU KARGAS TA PURGIST VÄLJA NING PISTIS OMA URU POOLE PLEHKU. KIIRUSTADES ANDIS TA AGA RIIULI SERVAL SEISVALE PURGILE MÜKSU, NÕNDA ET SEE, KÜLG EES, PÕRANDALE SADAS. PERENAINE — TEMA SEE KELDRISSE TULIJA OLII — KILJATAS ROTTI NÄHES NING PÕGENES OMAKORDA, SUURE SUUGA PURGI LÕI AGA KUKKUMINE IGAVESEKS TUMMAKS.

NII JÄI TEISTE PURKIDE OTSUSTADA, MIS OLII NENDE ELUS TERVIKKAHJUSTAVAM: KAS TALUDA AASTAST AASTASSE RASKET LAADUNGIT OMA KÕHUS VÕI HEITA SUU ÜMBERT PITSITAVAD KAANED.

Aeg läks mööda teed. Ikka samm ja sekund, mitu sammu ja minut. Pikk tee oli tal seljataga, veel pikem ees. Lõppu polnud nähagi.

«Mina aina astugu siin, mõni teine samal ajal ei viitsi end üldse liigutada,» mõtles Aeg tuseselt.

«Kuule, varblane, miks sa seal oksal kükitad, kas sul pole vaja kuhugi minna?» küsis Aeg linnult.

«Iga asi omal ajal. Pistan putuka põske, kohe lähen,» säutsus varblane vastu. «Lähen lendu! Kevad on käes!» Ja läinud ta oligi.

«Aga sina, kask, miks sina kuhugi ei lähe? Aina seisad siin ja laiskled!» noomis Aeg.

«Kuidas laisklen? Ma ju lähen. Lähen lehte, kas sa ei näe?» imestas kask ja õõtsutas oma oksa.

Tõepoolest, puu oli üleni pisikesi lehepungi täis ja iga hetkega läksid need aina rohelisemaks. Aeg jäi rahule ja astus edasi.

Siis märkas ta ühe ajalehekioski juures koerakutsikat istumas.

KAJA PRÜGI

Aeg läks

«Õhtu käes, miks sa koju ei lähe?» küsis Aeg.

«Ma läksin kaotsi,» kurvastas kutsikas. «Aeg näitab, kas leian kord kodu ja Priidu üles.»

Aeg jäi nõutuks. Siis ta ütles: «Mina olengi Aeg. Tule kaasa!» Nad läksid kahekesi edasi.

Tänav oli inimesi täis. Kõik kiirustasid kuhugi. Vaid kaks poissi seisid keset kõnniteed ja pörnitsesid teineteist altkulmu.

«Miks te siin seisate, kas teil pole kuhugi minna?» pöördus Aeg poiste poole.

«Miks ei ole,» ütles pikem poiss. «Tahtsime kinno minna, aga läksime hoopis tülili! Ära sega, muudu saad sinagi siraka!»

TÖNU SEERO

Illustreerinud JAAN TAMMSAAR

Lumememme nina

ELAS KORD MEIE AIAS ÜKS EDEV LUMEMEMM. IMETLES ENNAST MUUDKUI SIIT JA SEALT: «KÜLL MA OLEN ILUS! KÜLL MA OLEN PAKS!»

AINULT NINAGA EI OLNUD LUMEMEMM RAHUL. «ÄH!» ÜTLES TA. «MINGI PUNANE JUURIKAS. SEE KA MÕNI

mööda teed

Aeg ehmus ja kiirustas edasi. «Küll nad mõne aja pärast ära lepivad,» arvas kutsikas.

Tänavanurgal seisis vana daam. Ta oli kandekoti maha pannud ja puhkis pahaselt. Aeg ei jõudnud talt veel midagi küsidagi, kui vana daam juba kaebas: «No nüüd lähen küll endast välja! Juba teine auto pritsib mind poriga üle! Küll see kevad on üks vesine aeg!»

Järgmisena kõnetas Aeg vöödilist kassi, kes pikutas aiaposti otsas.

«Mis sa põõnutad, kas sul pole kuhugi minna? Kas kõik hiired on juba kinni püürud?»

Kass avas ühe silma ja vastas: «Kuhu ma pean minema? Mul siingi hea. Pea-

legi ma niikuinii aina lähen ja lähen ja lähen — ikka laisemaks ja paksemaks!»

Kass sirutas end rahulolevalt ja pani taas silmad kinni.

«Ei lähe läbi, laiskvorst!» hüüdis kutsikas ja naksas kassi sabast. Kass pani plehku, kutsikas tema kannul. Aeg sai vaevu nendega sammu pidada.

Kuid klaperjaht läks luhta, sest kutsikas jäi äkitselt seisma.

«Oih, ongi minu kodu!» kilkas ta. «Lähen ütlen Priidule tere!»

Ka Aeg keeras teelt kõrvale ja poetas end uudishimulikult ukse vahelt sisse.

Priit lamas haigena voodis. Tal oli kutsika tuleku üle väga hea meel.

«Ma lähaksin sinuga välja jooksma, aga ei saa,» silitas Priit kutsikat. «Arst ütles küll, et haigus läheb varsti üle, aga see varsti ei taha ega taha tulla.

Aeg oleks nagu seisma jäänud,» ohkas poiss.

Aeg võpatas ja lipsas kähku majast välja teed jätkama. Ikka samm ja sekund, mitu sammu ja minut. Nii ta seal läheb. Ainult vahetevahel unustab ta end mõne väikese poisi või tüdrukut juurde seisma, kui too kas näärivana, sünnipäeva või terveksaamist ootab.

NINA.» AGA TEHA POLNUD MIDAGI, SEST KÄED EI ULATUNUD NINA ÄRA VÕTMA JA NII JÄI ÜLE VAID VIRI-SEDA. JA SEDA LUMEMEMM KA VAHETPIDAMATA TEGI. KUID SIIS SAABUS KEVAD JA LUMEMEMM JÄI ÜHA VÄIKSEMAMAKS JA VÄIKSEMAMAKS, NAGU SEE KÕIGILE TEADA.

LÕPUKS JÄI TAST VAID NINA JÄRELE. ÜHEL PÄEVAL TULID JÄNKUD AEDA. KALPSASID SIIN JA SEAL, KUNI LEIDSID NINA. PISTSID SELLE KOHE PINTSLISSE. «KÜLL ON ALLES HEA NINA,» ÜTLESID NAD. KAHJU, ET LUMEMEMM ENAM SEDA KUULMAS EI OLNUD.

Emale

TÄNA ÜLE ILMA KÕIGIL
EMADEL ON TÄHTIS PÄEV.
NÄEN SU SILMIS ÕRNA HELKI,
ALATI MUL ARMSAKS JÄÄD.

MÖÖDUB AEG JA MINA SIRGUN,
HAKKAN KÄIMA ELUTEEL.
SIIS SU JUUSTES JUBA HALLI —
MÖÖDUND VAEVA MÄLESTUS ON SEE.

LIINA VELSKER, Paide 3. Keskkooli IV klassi õpilane

Lapselaps

VANAEMAL ON LAPS
JA KA VÄIKENE LAPSELAPS.
SEE LAPSELAPS ON KRIPS JA KRAPS —
IGATPIDI TORE LAPS.

KAIRI PÄRDI,
Rapla Keskkooli
II klassi õpilane

Kallid lapsed

Tartu Plastmasstoodete Katsetehas ja
ajakirja «Täheke» toimetus kutsuvad
teid appi kilekotti kavandama.

Me kõik soovime, et kott meie käes
oleks värvikas ja kaunis. Sellepärast
joonistage teemadel, mida hästi tunne-
te. Pilte ootame suurustes 36×36 või
30×30 cm.

Võistlusest võivad osa võtta kõik kooli-
eelikud, I, II ja III klassi õpilased.
Parimad saavad auhinnad.

Kõige ilusam pilt trükitakse kotile ja
selle autor saab aufasu.

Töid ootame 15. maini 1986. aastal
aadressil 200107 Tallinn, Pärnu mnt.
67a, «Täheke».

Minu memm

KAMBJAS VÄIKE MAJAKE,
KUS ELAB MINU MEMMEKE.
SINNA SÖIDAN ALATI
MEELELDI MA PUHKAMA.

INDREK KÜÜTS,
Tartu 12. Keskkooli
II klassi õpilane

«Esimesed kevad-
lilled» — joonis-
tanud RAINER
RAJASALU Pai-
de 3. Keskkooli
IIIa klassist

Minu soov

TULE KEVAD, TULE RUTTU,
TOO MUL KODUÕUE PÄIKE.
VII MEILT ÄRA JÄÄ JA LUMI,
KURJAD TALVETUISUD.
ÄRATA ÜLES KÕIK KEVADLILLED,
PANE ÕITSELE PÖLLUD JA AAS.
TEE ROHELISEKS METS JA MAA,
LINNULAULU TÄIS ET OLEKS LAAS.
ET LASTE SILMIS OLEKS ALATI KEVADPÄIKE.
ET RAHU MAAILMAS HOIAKS NII SUUR KUI
VÄIKE.

TIIA SINISALU,
Valga 1. Keskkooli
III klassi õpilane

Naistepäev

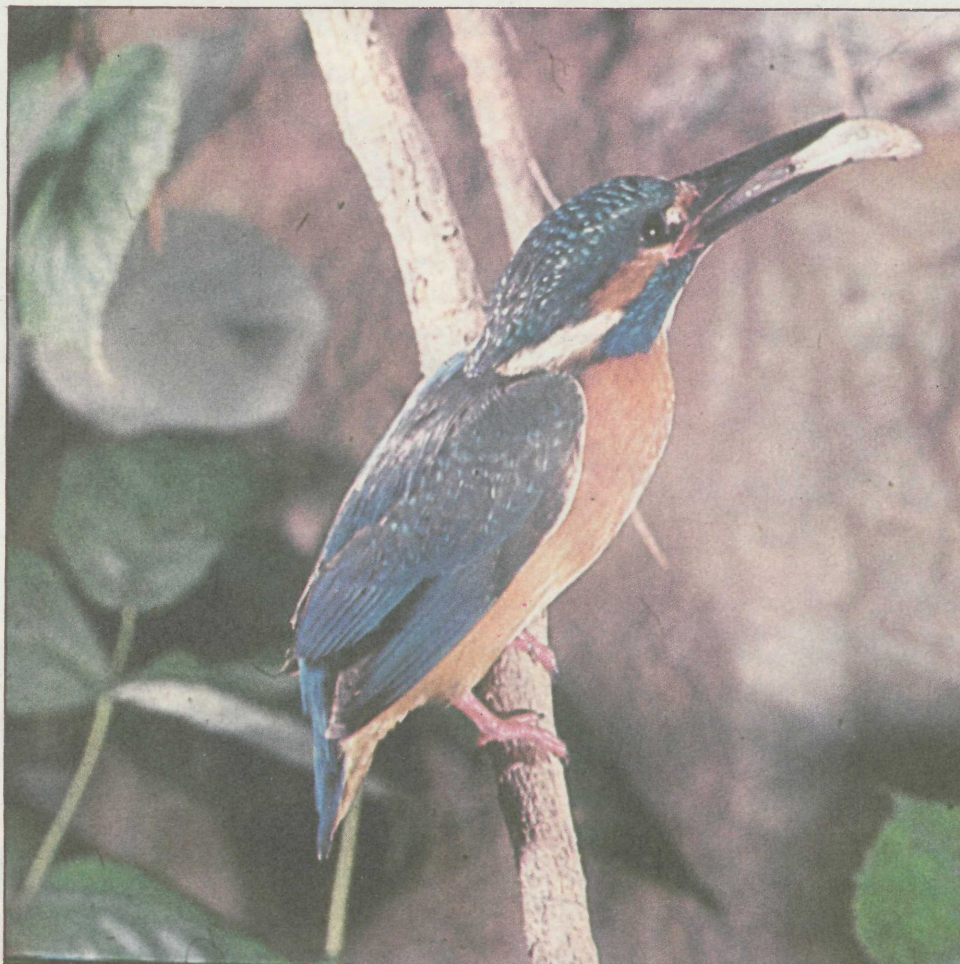
8. MÄRTSIL ON LASTEL PALJU TÖÖD. NAD
KORISTAVAD TOAD, TOOVAD KEVADLILLED
LAUALE, TOIMETAVAD KÖÖGIS. MIDA ON
SIIS TEHA EMADEL! EMAD PUHKAVAD, SEST
ON NAISTEPÄEV.
PALJU ÕNNE, KALLIS EMME!

RUTH PERTMANN,
Ülenurme Keskkooli
II klassi õpilane

Saaremaa vanaema

MINU VANAEMA ELAB SAAREMAAL. TAL EI
OLE KUNAGI IGAV, SEST TAL ON PALJU
LOOMI. LAUDAS ON LEHMAD, LAMBAD JA
KANAD. KANAD NOKIVAD TERI, LEHMAD
JA LAMBAD SÖÖVAD HEINA. SUVEL TEEVAD
VANAEMA JA VANAI SA PALJU HEINA. KA
MINA ABISTAN NEID. ÕUES JALUTAVAD
RINGI KAKS KASSI. NEMAD JOOVAD PIIMA.
KÜLL ON VANAEMA JA VANAI SA JUURES
RAHULIK OLLA.

JANIKA MALKI,
Rapla Keskkooli
II klassi õpilane

JÄÄLIND

FRED JÜSSI

Meie tänane jutt tuleb ühest lendavast kivist. Muidugi pole see tavaline kivi, sest tavalised ju ei lenda. Jah, lendavaks kalliskiviks on rahvas mõnel pool kutsunud jäälindu. Ja nimelt sellepärast, et tema sulekuue seljapool kalliskivi kombel sinakasrohelist sätendab. Seda märkame eriti siis, kui lind oma vuriseval lennul jõe legevatest päikesekiirtest läbi sööstab.

Jäälindu võib kohata selgeveeliste

jõgede ääres, kus ta õige peidulist elu elab. Et jäälind pole laululind, siis pole tal ka laulu, on ainult kähisevad põgusad vilehääliitsused. Kes neid teab tähele panna, see võibki lindu silmata, kui too piki jõge üles- või allapoole lendab. Kivinukil või jõepinna kohale ulatuval oksal liikumatult kalakesi varitsev jäälind häält ei tee ja seal ta vaevalt kellelegi silma hakkab. Miks on lendav kalliskivi nõnda lõunamaiselt helkleva

sulerüüga? Ta ongi tegelikult lõunamaise päritoluga — kõik jäälindu sugulased elavad troopilistes maades. Ainult tema üks — kibe tõde — on siin põhjas, just nagu siniraag ja laululindudest peoleo. Jäälindu kohtame harva ka sellepärast, et ta pole just igapäevane ja saab pesitseda vaid nende jõgede ääres, kus leidub järske paljaid kaldalõike või -kaljusid. Eestimaal on näiteks ehtsateks jäälinnujõgedeks Ahja, Võhandu ja

Piisa oma taevaskodade või müüridega — kuidas neid kauneid liivakaldaid kuskil kutsutakse.

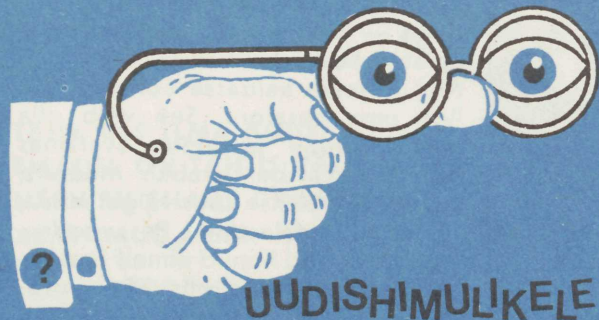
Niisugusesse kaldasse uuristab jäälind oma pesatoru. See võib olla meetripikkune ja lõpus avaramas osas pesakamber asubki. Madrats, millele munetakse kuus valget muna, on õige omalaadne. Pesavooderduseks sätivad linnud nimelt ärasöödud kalakeste luud, mis jäävad seedimata ja väikeste tombukestena välja öögatakse. Kõneldakse, et kui pesas pojad kasvavad, lõhnavat pesakoobas õige vängelt, sest meetripikkuse koridori kasimine pole just naljaasi, kui toidumured aina peale käivad.

Toidumuredest õieti sõltubki jäälindu elujärg. On kalakesi — lepamaime, viidikaid, särge — küllaga, võib suve jooksul kaks või kolmgi pesakonda poegi üles kasvatada. On aga sant kala-aasta, piisab ühest pesakonnast. Et jäälind ise varblasest vaevalt suurem on, siis on tema püütud kalad üsna tillukesed — hea, kui viie-kuue sentimeetri pikkused. Neid ta vee kohal varitsebki ja kui mõnda tabada loodab, siis sukeldub, must nokk otse ette suunatud, vette.

Üldiselt pole meie kalliskivi just väga külmavares ja võib soodsama talve vabalt siin üle elada, olles siis jääkonaral kükitades tõeline jäälind. Aga kui kõva pakane kauaks püsima jääb, saab talvitujaid palju otsa. Sellepärast on kindlam juba sügisel või varatalvel lõuna poole lennata.

Kauni sulerüüga jäälindu nimetavad soomlased kuningaskaluriks ja sama suguse nime on talle pannud inglasedki. Ehk küll loodus tervikuna enda hoolikat hoidmist palub, on jäälindu siiski tarvilikuks peetud teiste linnuliikidega veel eraldi kaitsealuste linnuliikide nimistusse kanda.

Pildistanud AAVO PÖLENIK

UUDISHIMULIKELE

MILLAL SÜNNIVAD ORAVAPOJAD?

Oraval sünnib kevade- ja suvekuudel 2—3 pesakonda poegi. Esimene pesakond tuleb ilmale märtsi keskel või aprilli algul. Korraga sünnib 3—9 pisikest ja pimedat poega. Vastsündinud oravad on paljad ja abitud. Neli nädalat on neil silmad kinni. Kuuenädalased pojad aga jooksevad juba osavalt puukstel.

KUI PALJU PIIMA SAAME LEHMALT AASTAS?

Meie vabariigis annab üks lehm aastas keskmiselt 4000 kilogrammi piima. Kuid möödunud aasta rekordlehm Vändra katsesovhoosist andis 14 tonni ja 304 kg piima.

KUS ASUB MAAILMA PIKIM KANAL?

Turkmeenia NSV-s Karakumi kõrbes. V. I. Lenini nimelise Karakumi kanali pikkus ulatub 1069 kilomeetrit ja on seni kõige pikem inimese poolt rajatud niisutusseade. Tänu kanalile on Karakumi kõrbes muudetud viljakandvaks tuhandeid hektareid maid. Ligi pool turkmeenia puuvillast kasvab nüüd tänu Karakumi kanalle. Kanal on ka tähtis veeteed.

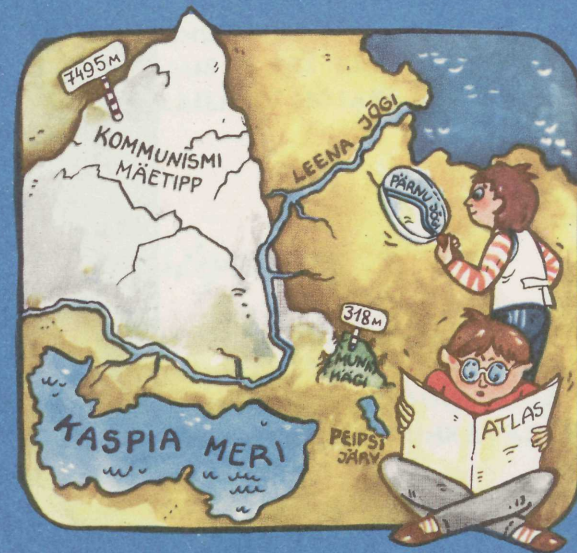

KUI PALJU SILDU ON LENINGRADIS?

Leningrad on suuruselt Moskva järel teine linn Nõukogudemaal. Linn rajati Neeva jõe suudmesse. 86 jõge, jõeharu ja kanalit jagavad linna 42 saareks. Ühelt saarelt teisele pääsemiseks on ehitatud üle 600 suure ja väikese silla.

MISSUGUNE LINN NSV LIIDUS ON KÕIGE VANEM?

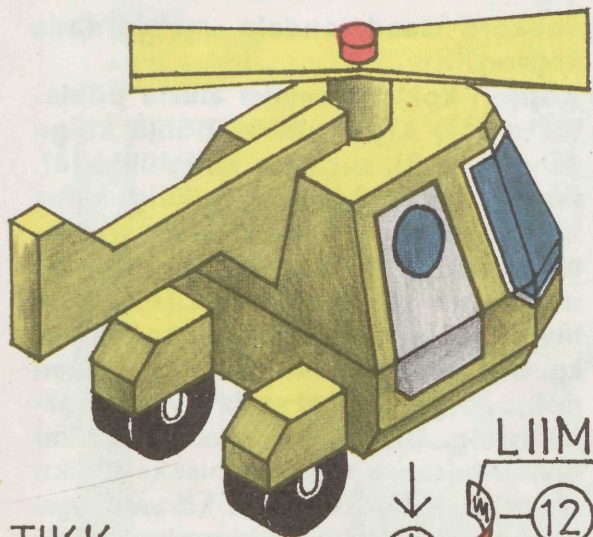
Armeenia NSV pealinn Jerevan. See on üks vanemaid linnu kogu maailmas, tänava peab Jerevan oma 2768. sünnipäeva. Nõukogude Armeenia pealinn on Jerevan aastast 1920. Sellest ajast alates on linna elanike arv kasvanud ligi neliteist korda, ulatudes nüüd ühe miljonini.

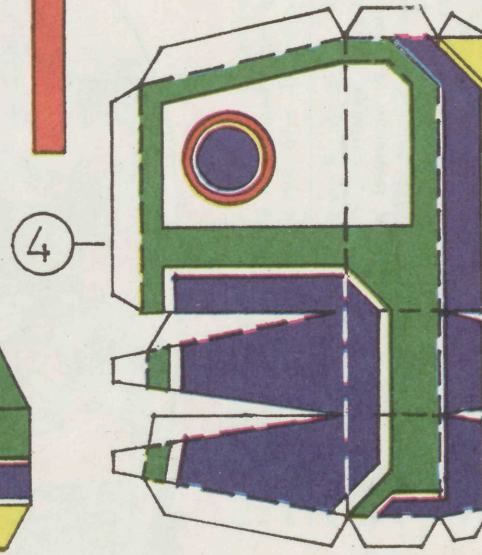
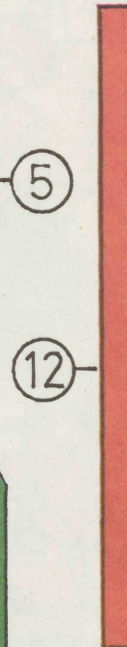
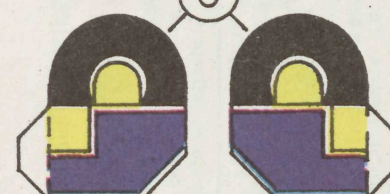
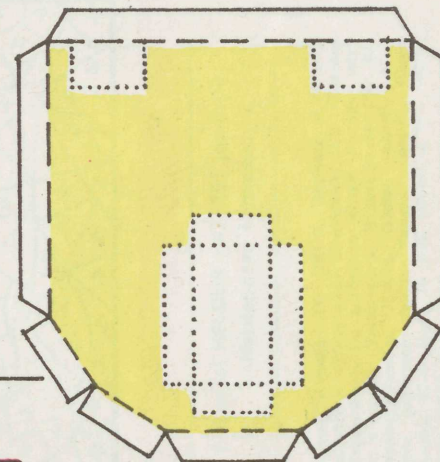
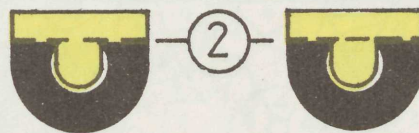
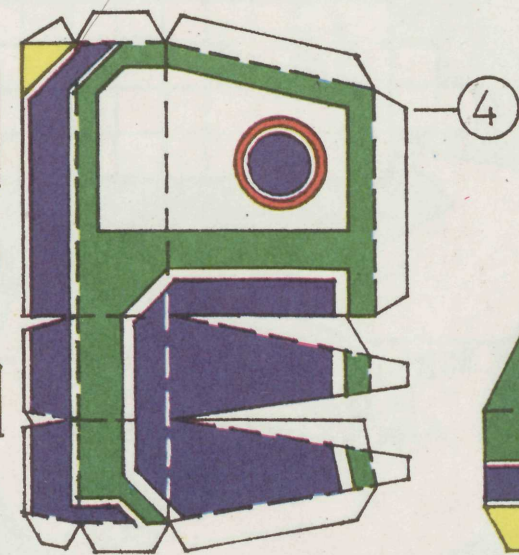
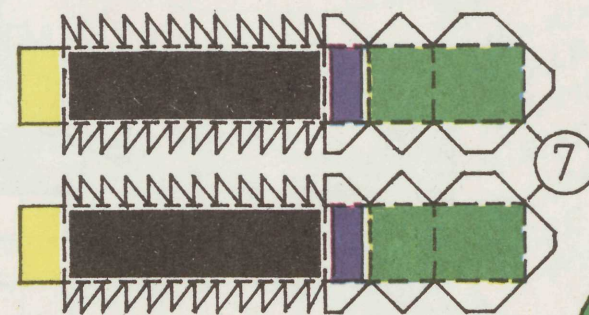
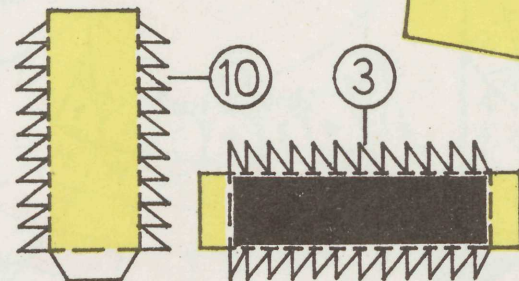
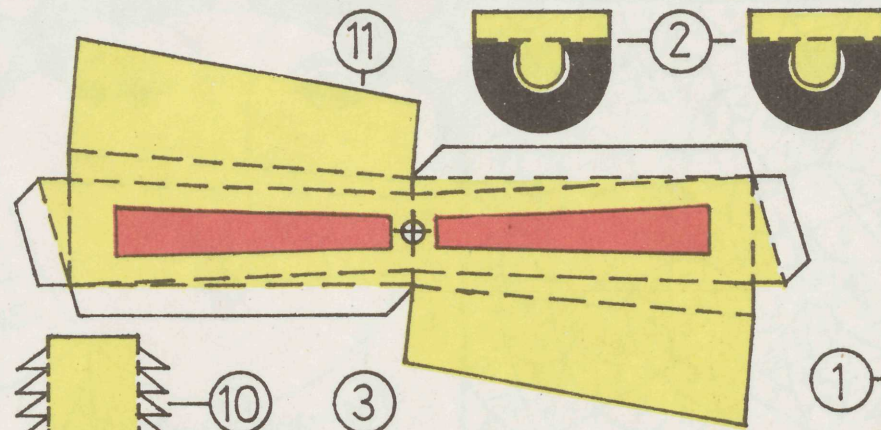
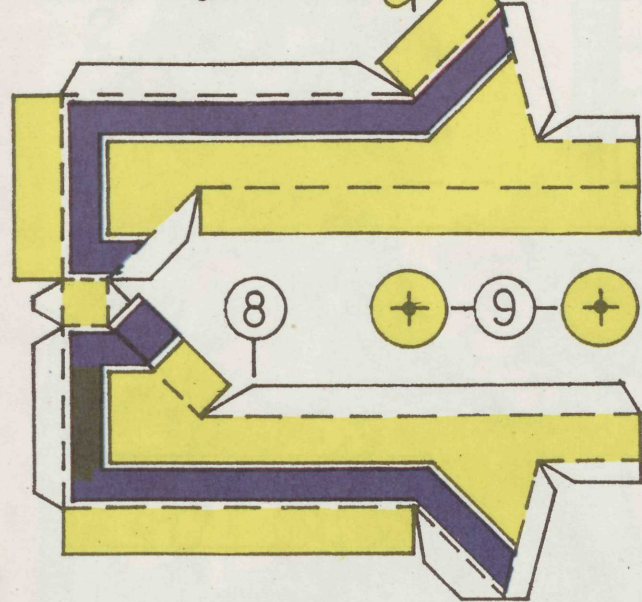
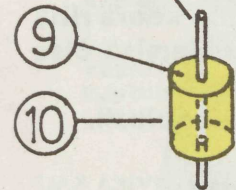
MISSUGUNE ON KÕIGE...?

NSV LIIDU kõige pikem jõgi — 4400 km — Leena asub Siberis. Sügavam järv Baikali sügavus ulatub 1 km ja 620 m. Suurem järv on Kaspia meri. Suurem saar — Barentsi meres asuv Novaja Zemlja — on Eestimaast peaaegu kaks korda suurem. Kõrgem mäetipp on Pamiiri mäestik asuv Kommunismi mäetipp — 7495 m. EESTI NSV kõige pikem jõgi — 144 km — on Pärnu jõgi. Suurem järv on Peipsi järv. Sügavam järv on Rõuge Suurjärv — 38 m. Kõrgem mägi on Suur Munamägi — 318 m. Suurem saar on Saaremaa.

Kopter

TIKK

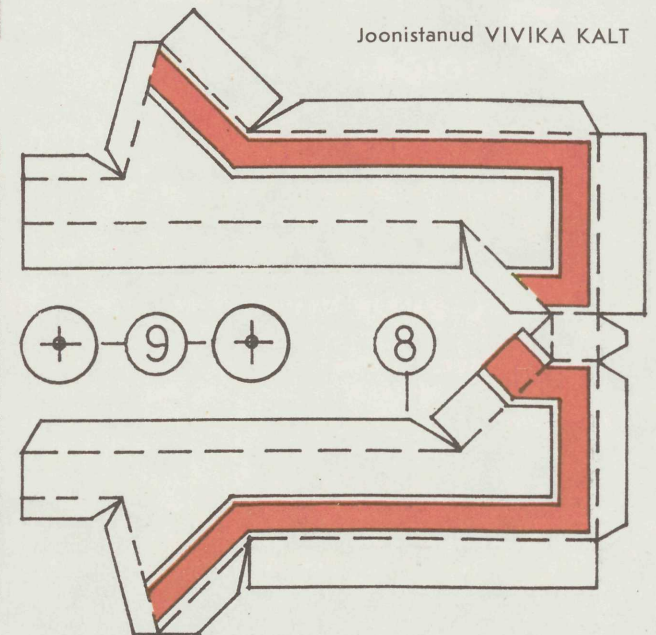
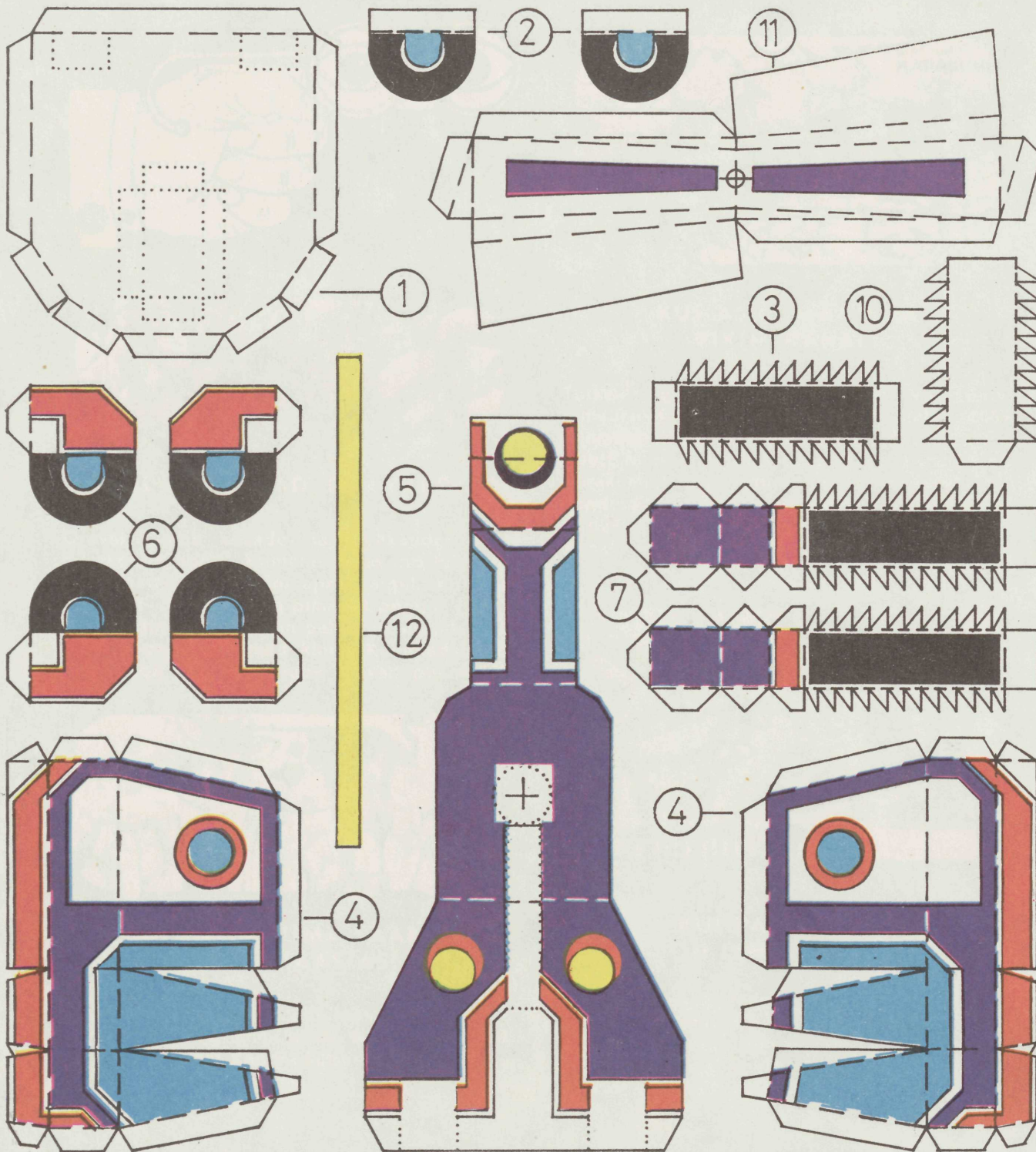
Kopter

Seekord saad endale meisterdada kopteri.

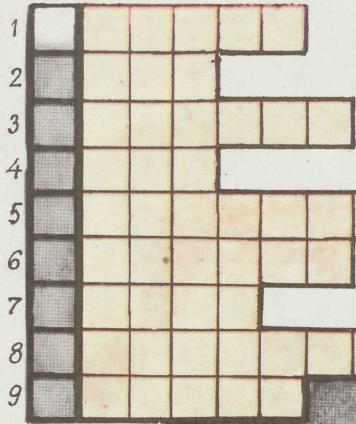
Kopteri kokkupanemist alusta põhjafükist (1). Algul kleebi põhja külge esiratas (2,3), siis kere küljetükid (4). Järgmiseks liimi kohale esikülg, katus ning tagakülg (5). Seejärel tee valmis tagarattad (6, 7) ja saba (8) ning liimi need kere külge. Mootori (9, 10) ja tiiviku (11) tegemisel vajad kolme tikku. Üks tikk torka läbi mootori ja liimi põhja külge. Sellest saab tiiviku pöörlemistelg. Ülejäänud kaks tikku liimi tiiviku keskosa tugevdamiseks tiiviku sisse, keskel oleva augu kõrvale. Kui oled mootori katusele kleepinud, paigalda tiivik teljele ja kontrolli, kas see pöörleb korralikult. Lõpuks keera riba (12) rulli ja liimi see tiku ülemise otsa külge.

Head meisterdamist ja mängulusti.

Joonistanud VIVIKA KALT

1. LAULAB
2. RÄVIB
3. HOIAB HAIGLAS PUHTUST
4. TÖLGIB
5. KÄNNAB TOITU ETE
6. EHITAB
7. TÖÖTAB POES
8. JUHIB AUTOT
9. TEADUSTAB

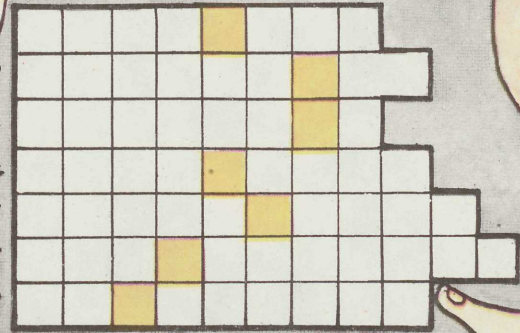

NAD KÖIK ON

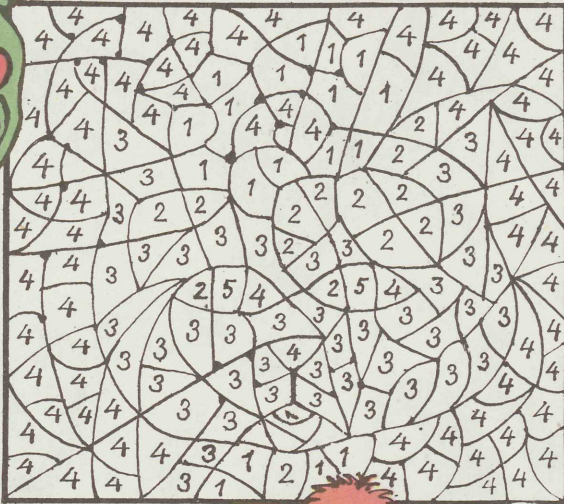
VASTUS ON ESIMESTES RUUTUDES

KUI SA RUUTUDES-
E KIRJU-
TAD MUEMA
OMADUSED,
LEIAD PUNAS-
TEST RUUTU-
DEST EMA
NIME JA RO-
HELISTEST -
MINU NIME.

MINU EMAL
ON KÄED TÖÖD
TÄIS. KIRJUTA KÖIK
TOIMETUSED RUUTUDESSE.
SIIS NÄED KOLLASTEST
RUUTUDEST KOHE ÄRA,
KES TEDA AITAB.

- 1—PUNANE
- 2—ROHELINE
- 3—HALL
- 4—KOLLANE
- 5—MUST

Joonistanud ELLE TIKERPÄE

ISA KINKIS
EMALE LILLED,
AGA MINA JOO-
NISTASIN PILDI.
PALUN AITA MUL
SEE ÄRA
VÄRVIDA!

ELKNÜ Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lasteajakiri «Täheke» nr. 1 1986. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse aadress: Tallinn 200 107, Pärnu mnt. 67-a. Toimetus käsikirju ei tagasta.

Kolleegium: E. Haamer, R. Järvi, E. Mardi, H. Mänd, H. Raiffiste, V. Variksaar. Telefonid: peatoimetaja E. Mardi 681-495, vastutav sekretär V. Variksaar 681-497, vanemtoimetaja J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja A. Aare 681-400, toimetaja A. Jürgens 681-538, tehniline toimetaja A. Lill 681-496, sekretär-masinakirjutaja A. Kuuskemaa 681-400.

Laduda antud 30. 01. 1986. Trükkida antud 19. 02. 1986. Trükiarv 78 000. Oisepaber nr. 1. 60x90/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspõnnaid 2,91. Tingväärtõmmiseid 8,0. MB-00286. Tellimise nr. 444. EKP Keskkomitee Kirjastuse trükkkoda, Tallinn 200 090, Pärnu mnt. 67-a.

Esikaanel HELDUR LARETEI joonistus «Naistepäeva hommik».

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пионерской организации Эстонской ССР «Тäheke» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП Эстонии, Таллин, 200090, Пярну маantee, 67-а. Адрес редакции: ЭССР, Таллин, 200107, Пярну маantee, 67-а. Цена 20 коп. Объем 2 печ. листа. Тираж 78 000. Заказ 444.

← OTSE 82 PEALE →

← JÄÄB 1X VAHELE
HIND 20 KOP.
ИНДЕКС 78231

NUKITSAMEES

SEDA MÄNGU VÕIB MÄNGIDA NII PALJU MÄNGIJAI, KUI PALJU LEIDUB KODUS NUPPE. ÜHEST TÄRINGUST PIISAB. KES SAAB TÄRINGUGA ESIMESENA 6, SEE ALUSTAB. KUI TÄRINGUHEITEL 6-LE JÄRGENEB 1, JÄÄB ÜKS KÄIK VAHELE. KUIDAS MÄNG EDASI LÄHEB, SEE KOIK ON MÄNGU PEAL ILUSASTI KIRJAS. VÕIDAB SEE, KES ESIMESENA JÕUAB SÕORILE 100.

VEEL KORD TÄRINGUT VISATA

53

JÄÄB 1X VAHELE

TAGASI 16 PEALE

TAGASI 64 PEALE

EDASI 15 PEALE

← EDASI 27 PEALE →

← JÄÄB 1X VAHELE

Joonistanud EDGAR VALTER

